

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy óra . . . 100 K Negyedévre . 280 K

EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 5 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Felölős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.

INTERURBAN TELEFON: 3-43. SZÁM.

Gaál Gaszton lemondott az elnökségről

Ma délelőtt az egységes párt klub-helyiségében élénk élet volt. Az intézőbizottságnak ülése alatt nagy számmal jelentek meg azok a képviselők is, akik nem tagjai az intéző bizottságnak.

A képviselőket a földadójavaslat kérdése és Gaál Gasztonnak a pártból való kilépése foglalkoztatta.

Tizenkét óra felé híre terjedt az egységes pártban, hogy Gaál Gaszton levelet intézett Szcitovszki Béla alelnökhöz, melyben bejelenti a Ház elnökségéről való lemondását.

Az egységespárt többsége helyteleníti és elhamarkodottnak tartja Gaál Gasztonnak ezt a lépését, annál is inkább, mert a ma délelőtti intézőbizottsági ülésen Kállay pénzügyminiszter az adójavaslat tárgyalásánál jórésben honorálta a kis-

gazda képviselők felszólalásait. A kormánypart felfogása szerint, ha Gaál Gaszton megvárta volna a mai intézőbizottsági ülést, bizonyára megtalálta volna a megegyezésnek módjait. Egyébként egész biztosra veszik az egységespártban, hogy Gaál Gaszton egyedül marad elszármazottai nélkül.

A kisgazdaképviselők egy része bár szimpatizál Gaál Gaszton felfogásával, de a pénzügyminiszternek messzemenő korrekívumai, amelyeket a földadójavaslatokon tesz, elteríti őket Gaál Gasztontól. Egyébként Gaál Gaszton továbbra is kitart eredeti állásponjtja mellett. Ezt bizonyítja ma délelőtti levele is, melyet a Ház elnökéhez intézett s melyben a Ház elnöki tisztéről lemond.

Az egységes párt levele Gaál Gasztonhoz

A keresztyén kisgazda földmives és polgári párt az intézőbizottság mai határozata folytán levelet intézett Gaál Gasztonhoz, amelyben sajnálattal veszik tudomásul a pártból való kilépését. Figyelmeztetik arra, hogy a párt 7-én hozott határozata az ő állításával szemben nem zárta le a földadójavaslat vitáját.

A javaslatot nem tarják fellelkesnek, ellenben felhívják a figyelmét arra, hogy rögtön a választások után a legszegényebb földmives

társadalomról nagy terhet vettek le az őrleési adó eltörlésével. Az egységespárt büszkén mutat rá arra, hogy képviselői a választások alkalmával mindenütt hangoztatták a közterhek viselésének szükségességét.

Amidőn hangsúlyozzák sajnálatukat a pártból való kilépése miatt, annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a jövőben a cél érdekében lehetséges lesz az együttműködés.

Az intézőbizottság elfogadta az adójavaslatokat

A keresztyén kisgazda földmives és polgári párt ma délelőtt 10 órakor intéző bizottsági ülést tartott, amelynek célja az adójavaslatokat szemben felmerült ellentétek összeegyeztetése volt.

Az intéző bizottság ülésén Mayer János elnökölt.

Napirend előtt foglalkozott az intéző bizottság ülése Gaál Gaszton kilépési nyilatkozatával s elhatározták, hogy a párt nevében választ adnak erre a levélre.

Ugyancsak napirend előtt tették szóvá a vagyonváltság földben való lerovásának kérdését is.

Ezután áttértek a földadóról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Az adók súlyosságának enyhítés szempontjából fontos a pénzügyminiszternek az a kijelentése, hogy a javaslatok csak ideiglenes

jellegek, csak addig lesznek érvényben, amíg a rendes pénzügyi viszonyok be nem következnek. Még attól sem zárkózik el, hogy a törvényt csak 1924. december végéig tartják fenn.

Lényeges engedmény különösen a kisgazdákra vonatkozólag a pénzügyminiszternek azon kijelentése, amely szintén törvényes szankciót nyer, hogy az egész adó fizetése esetén több százalékos kedvezmény van biztosítva.

A progresszivitás szempontjából kijelentette a pénzügyminiszter, hogy indokoltnak tartja a földbirtokból származó jövedelem magas adókulcs alapján való megadóztatását és a kulcsnak egész 45 százalékgig való felemelését. Ebben a tekintetben megfelelő és gyors intézkedést kíván életbeléptetni.

Lényeges engedmények a földadónál

Méltányosnak találja a kataszteri ellen irányuló panaszokat, különösen a nagybirtokok megadóztatása szempontjából. Az ide irányuló panaszok orvoslására törvényszakasz útján kíván intézkedni, még pedig úgy, hogy az illetékes községi elöljáróságok kívánságára az ezer holdon felüli ingatlanok magasabb osztályba soroztassanak és a magas adózás tárgyát képeznek.

Segíteni kíván az egész kisbirtokos osztályon. A törvényjavaslatba új szakaszt kíván bevinni, amely szerint az egy és három holdas kisbirtoknál a kataszteri tiszta jövedelem 10 százalégra szállíttassék le ott, ahol a kataszteri tiszta jövedelem 50 százalékat nem haladja felül. Tehát az adótárgy egy ötöd része nem jön tekintetbe.

Arra a kérdésre, hogy a földadó

miért lép július 1-ével hatályba, a pénzügyminiszter kijelenti, hogy annak oka az, hogy az őrleési adót ugyanazon naptól kezdve engedték el, ami épen a kisgazdáknak igen nagy előny. Mert amíg a kisgazda egy mázsánál nem fizet nagyobb adót buzában, ott az őrleési adó elengedése ránézve nagyobb előnyt jelent.

Bethlen gróf miniszterelnök mindezek alapján megállapította, hogy az egész kisbirtoknál a földadó javaslat az eredeti tervhez képest 15 százalékos engedményt koncedál és pedig 5 százalékat az előre való befizetés címén, 10 százalékat pedig az imént jelzett alapon.

Ugy a progresszivitáshoz, mint a javaslatokhoz többen hozzászóltak.

A pénzügyminiszter kilátásba helyezte azt, hogy a kis haszonbérlo-

ket a haszonbérlet felmondásával szemben megvédi.

Nagyatádi Szabó István Gaál Gaszton állításával szemben kijelenti, hogy ő mindig hangoztatta a választók előtt az adók felemelését. A progresszivitás alapján állott és áll ma is. Elfogadja a javaslatot.

Mayer János erre, miután látja, hogy a pénzügyminiszter a gazdaságszociális érdekeit a haza érdekével összeegyeztette, a javaslatot elfogadja.

A bizottság ezután a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

A módosítások szövegezésével megbizta a pénzügyminisztert, aki az előadó útján kívánja a módosításokkal a javaslatot a nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága elé terjeszteni.

Antiszemita munkástüntetés Bécsben

Bécs, aug. 9. (A Hajdúföld bécsi tudósítójának telefonjelentése.) Ma déltájban a munkanélküli vasmunkások egy csoportja a Wienberger-féle vendéglőbe vonult, ahol a munkanélküli segélyeket kiosztották.

A vasmunkások felszólították az ott tartózkodott munkanélkülieket, hogy rendezzenek velük egy tüntetést.

A munkanélküliek a felszólításnak eleget is tettek, úgy hogy a tüntelők száma csakhamar ezernél többre emelkedett.

A Westbahn-strasse sar-

kán rendőrkordon állta útjukat és kisebb összeütközések támadtak a tüntelők és a rendőrcsapatok közt.

A tüntelők a parlament elé vonultak s egy küldött-ség a népjóléti minisztertől a munkanélküliség megszüntetését és a munkanélküli segélyek felemelését kérte, amely hihetetlenül kevés: egy hétre 10080 korona.

A parlament előtt közben egy fiatal ember izgatott beszédet tartott a zsidó valutásiberek és nagykapitalisták ellen, mire a rendőrség le-tartóztatta.

További tüntetésre ezután nem is került sor.

A zürichi koronarontók nyomában

Budapesti pénzemberekkel állanak összeköttetésben

Budapest, aug. 9. A főkapitányságon az egyik detektívcsapat bizalmas nyomozást folytat egy nagyhorderejű ügyben, mely az ország közgazdasági helyzetére is nagy hatással lehet.

Ugyanis a zürichi magyar követség értesítette a magyar kormányt arról, hogy tudomást szerzett, miszerint Zürichben pénzemberekből társaság alakult, amely különböző rosszvalutójú országok pénzével spekulációt folytat.

A zürichi követség értesülése szerint ez a társaság elhatározta, hogy Zürichben irányítója lesz a rosszvalutájú országok tőzsdei jegyzésének és ezzel kapcsolatban ezekben az országokban tőzsdei spekulációt folytatnak le.

Ezek a pénzemberek Lengyelországban, Németországban, Ausztriában, legutóbb pedig Magyarországon a magyar koronával kapcsolatosan hajtották végre előzőleg kitűnően bevált módszerüket, mely szerint, amikor a rosszvalutájú országoknak zürichi jegyzése aránylagosan elég magasán állott, akkor ezekben az országokban levő társaik olcsó áron összevásárolták tőzsdei papirokat, amikor pedig Zürichben mesterségesen leszorították az illető ország valutáját és azokban az országokban a tőzsdeken megkezdődött a hausse, az előzőleg olcsón összevásárolt tőzsdei papirokat drága áron eladták.

Ily módon több száz milliós nyereségre tettek szert. Később az

illető ország zürichi jegyzését ismét felhajtották és újra előlrol kezdtek spekulációjukat.

A zürichi követség értesítése szerint, mely a miniszterelnökségre érkezett, ez a kisebb svájci pénzemberekből álló csoport a korona 70-es jegyzése mellett Budapesten lévő társai segítségével összevásárolt az itteni tőzsdén nagyobb mennyiségű nehéz papírt, így Ganz-Danubius, Ganz Villamosági, Egyesült Izzó, Államvasuti, Fegyver és Gépgyár részvényeket, a mikor például a Ganz Danubius a budapesti tőzsdén 40,000 koronán állott. A hausse megindultával a Ganz-Danubius csakhamar 300,000 koronára szökött fel és ehhez hasonló arányú volt a többi papír emelkedése is.

A minisztertanács utasítása alapján a főkapitányság azonnal megindította a vizsgálatot ebben az ügyben, melynek felderítésével a Kállay-detektívcsoporthoz bízta meg. A legnagyobb diszkrécióval indították meg a nyomozást. Ez főképp arra irányul, hogy a detektívek megállapítsák, kik ennek a svájci érdekcsoportnak Budapesten lévő társai.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy a múlt héten két svájci ember járt Budapesten, akik tagjai voltak a zürichi együttesnek, amely a magyar pénzemberekkel és bankokkal együtt dolgozott. A nyomozás megállapította, hogy a két svájci kereskedő Budapesten való tartózkodása idejében a legelőkelőbb pénzemberekkel érintkezett, akikkel a spekulációk további terveit beszélték meg.

Mindezen nyomok alapján a rendőrség a nyomozást a legnagyobb apparátussal folytatja, azonban titokban, úgy hogy a nyilvánosság számára minden felvilágosítást megtagad. Az eddigi eredményekből kitűnik, hogy a nyomozás terén a következő napokban szenzációs eredmények várhatók és így sikerül majd bepillantást nyerni abba a lelketlen aknamunkába, amelynek célja a magyar korona teljes lerontása és ezzel a gazdasági élet megbénítása volt.

A világ gabonaterméséről

kedvező jelentések kerülnek a nyilvánosság elé, különösen a minőség tekintetében, míg a mennyiségre nézve a vélemények eltérnek. A magyar búzatermést külföldön 12 millió métermázsára becsülik, a tavalyi 14 millió métermázsára végleges eredménnyel szemben. Más oldalról azt hiszik, hogy a júniusi esőzések az aratás eredményét jelentősen megjavították. Igen kedvező hírek jönnek Romániából, ahonnan jelentékeny gabonakivitelre lehet számítani. A „Temps” szerint 30 millió métermázsára feleslegre számítanak. Jugoszláviában a tartósan kedvező kilátásokat a jó időjárás még igen nagy mértékben megjavította, Bulgáriából is kedvező jelentések érkeznek. Oroszországban az idén a gabonatermő területek sokkal nagyobbak voltak, mint az előző évben és a vetések állása rendkívül kedvező. Amerikából az idén 16 millió métermázsával nagyobb termést várnak, mint az előző évben, ami 7% többletnek felel meg. Északamerikában a hőhullám ellenére szépen haladnak az aratási munkák és a magok fejlődése kitűnő. Kanada és Japán igen jó termésnek néz eléje, ugyancsak kedvezőek a jelentések Argentínából, Judiából s Ausztráliából.

Ankét a Máv. tarifaemelésé ügyében

Budapest, aug. 9. A MÁV tarifaemelés ügyében szerdán délelőtt Valkó Lajos kereskedelmi miniszter elnöklésével ankét volt, amelyen jelen voltak az összes kereskedelmi és ipari érdekeltségek képviselői.

A tanácskozást Valkó Lajos kereskedelmi miniszter nyitotta meg, aki utalt arra, hogy a helyzet az, hogy az államvasutaknál a most fennálló árak melletti kalkulációval körülbelül 19 milliárdos tétellel állunk szemben. Ennek körülbelül háromötödörösze a személyzeti kiadásokra, kétötödörösze pedig a dologi kiadásokra esik.

Amikor a három héttel ezelőtti tarifaemelés előmunkálatait megkezdték, a kalkuláció mindössze 16 milliárdos kiadástételt eredményezett, három hét alatt tehát 3 milliárdos áremelkedés állott be.

A tarifaemelés mértéke

Az emelés technikai részletéről Strovsky Lajos államvasuti főfelügyelő számolt be.

A személyforgalomban a gyorsvonatoknál 100 százalékos emelést terveznek, az áruforgalomban az emelés mértéke 20 százaléktól 200 százalékgig terjed. A kivételes és kedvezményes díjszabás alá tartozó cikkek 20 százalékos viteldij emelést kapnak.

Chorin Ferenc: A kormánynak azt a törekvését, hogy az államháztartás egyensúlyát rövid idő alatt helyreállítsa, helyesnek tartja és a maga részéről támogatni óhajtja, azonban teljesen időszertelennek tartja ezt a tarifaemelést. Jelszónak

Tarifaemelés vagy bankóprés

Valkó Lajos miniszter még egyszer hangsúlyozza, hogy ha az államvasutak nem tudják fedezni kiadásukat és ha több bevételre szert tenni nem tudnak a magas tarifával, az állam kénytelen lenne újra a bankóprés megindítani.

Langfelder Ottó a fővárosi malomszövetkezet nevében különösen a 0-as liszt felklasszifikálását tartja helytelennek. Kifogásolja a zsákok szállítási díjának emelését.

Balkányi Kálmán az OMKE nevében szólalt fel és a folytonos tarifaemelésnél sokkal helyesebbnek tartaná újabb bankjegyek kibocsátását.

Weiszmayr Brunó a magyar kereskedelmi csarnok képviselőjében

Az emelés hatása az élelmiszerárakra

Vajnay Ede a székesfőváros részéről indítványozza, hogy a tervezetet adják ki az országos közéletvezési tanácsnak is, továbbá mutassák be a nemzetgyűlés drágasági bizottságának, hogy úgy a közéletvezési tanács, mint a nemzetgyűlés bizottsága szintén hozzászólhasson a kérdéshez.

Ismerteti a díjemelésnek az élelmiszerárakra való hatását. Szerinte az emelés itt még súlyosabb, mint az ipari cikkekénél, mert hiszen az ottani 20—50 százalékgig terjedő díjemeléssel szemben itt voltaképpen 50—400 százalékgig terjedő emelésekkel találkozunk. 400 százalékos például az emelés a husnál. Az élőállat szállítása 200 százalékkal drágult. Az élőállatoknak legfeljebb 50 százaléka jöhet számításba a fogyasztás számára.

A főváros élelmiszeréhez szükséges cikkeket aránylag távolról szállítják a fővárosba és így az emelés mindenütt nagymérvű drágulást idéz

Ezután Keleti Dénes, a MÁV elnökgazdája ismertette a tarifaemelés főbb vonásait. Rámutatott arra, hogy a zürichi kurzus esésével párhuzamosan óriási nehézségek állottak be úgy az anyagbeszerzők, mint a személyzeti kiadások terén.

Részletesen ismerteti az anyagbeszerzés feltételeit és utal arra, hogy azok a külföldi beszerzések, amelyeknél a korona zürichi árfolygása közvetlenül érvényesül, átlag 200%-al drágultak, ezzel szemben a belföldi áremelkedések 300—500, sőt 600 százalékos drágulást mutatnak.

Magánál a tarifaemelésnél tekintettel voltak a szociális szempontokra és egyes árucikkek tarifaszállítás tételei aránylag alacsonyabbak, mint a múltban.

tartja, hogy ne adjunk aranyparitásu munkabéréket.

Valkó Lajos miniszter kijelenti, hogy most a helyzet az, hogy nem tudunk rövid időn belül az államvasutaknál nagyobb bevételre szert tenni és ebben az esetben csak egy mód áll rendelkezésre a hiányok fedezésére és pedig újabb bankjegyek kibocsátása. Már pedig a bankjegy gyártás erős drágító hatással bír.

Ezután Tolnay Kornél a kereskedelmi és iparkamara nevében szólalt fel igen röviden és kéri a kereskedelmi minisztert, hogy a tervezett tarifaemelésről minden esetre álljanak el, mert csak újabb drágulást idéz elő.

felveti a kérdést, hogy nem lehetne-e a szükséges többletbevételét azáltal előteremteni, hogy a szomszéd államok tranzito forgalmát a lehetőséghez képest Magyarországra irányítanak.

Kronberger Zsigmond a magyar fatormelők, fakereskedők és faiparosok országos egyesülete nevében kijelenti, hogy az érdekeltség a tarifaemelésben elvben hozzájárul.

Dr Melcz István a magyar bányavállalatok egyesülete nevében kéri, hogy a bánya díjtételét 50% helyett csak 20%-kal emeljék.

Szilassy Zoltán az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében kijelenti, hogy az emelés elől nem zárkozik el.

A horvátokban nincs gyűlölet

Zágráb, aug. 9. Radics, a horvát parasztpárt vezére Magyarország és Horvátország viszonyáról így nyilatkozott:

— Gyűlölet nincs bennünk a magyar néppel szemben, valójában nem is volt. A magyarok és horvátok érdekesben és temperamentum dolgában, továbbá kulturális tekintetben annyira hasonlóak, hogy Pest és Zágráb között a legfeszültebb viszony idején is a több 100 kilométeres határ mentén semmiféle incidens soha nem fordult elő.

— A jó szomszédi viszony tud fog élni minden kormányt, minden rendszert és minden politikai fordulatot.

A kormány a tisztviselőkért

Budapest, augusztus 9. A KANSZ nagyválasztmánya ma délután Keleti Dénes államtitkár elnöklésével rendkívüli ülést tartott, amelyben az elnök közölte a nagy számban egybegyűltekké, hogy a kormány a szövetség memorandumában közölt liszt, zsir és cukor fejadag kikerekítését, valamint az átmeneti segély felemelését határozta el.

A nagyválasztmány újabb felterjesztés megtételével bizta meg az elnökséget, amely a rendkívüli segély felemelésén kívül a természetben való ellátás kiterjesztését kéri. Egyben felterjesztéssel fordulnak a kormányhoz aziránt is, hogy a kedvezményes burgonyát természetben kapják meg.

A kormánynak a drágaság letörésére tett intézkedéseit, valamint az egyenlő teherviselés elvét biztosító adójavaslatait a legnagyobb megayugvással vették tudomásul és a kormánynak e tekintetben a legmesszebbmenő közreműködésüket és támogatásukat ajánlják fel.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek egyisteni örök igazságban: hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Holtponton a festők sztrájkja

A debreceni festőmunkások, mint már jeleztük, hétfő reggel beszüntették a munkát; sztrájkba léptek. Tudvalevőleg a munkaadók nem teljesítették fizetésjavítási kérelmüket, amelynek alapján órabéruik az eddigi 40—50 koronáról 70—80—90 koronára emelkedett volna.

Körülbelül 40—50 munkás sztrájkol, akiknek egyrésze már vidékre távozott munkát keresni.

Az első békéltető tárgyalás szerda délelőttre volt kitűzve az előjárásnak. A segédek megjelentek a tárgyaláson, ellenben a munkaadók nem.

Mandel Lajos, a szobafestő és cégtábla iparos szakosztály elnöke írásban bejelentette az előjárásig iparügyszakosztályának, ugyancsak a festősegédeknek, hogy csak akkor hajlandók a munkaadók tárgyalni a segédekkel, ha azok a sztrájkot megszüntetik és a munkát felveszik.

Igy most a sztrájk ügye egyelőre holtponton van, bár ha mindkét tábor enged merevségéből, remélhető a békés megegyezés, ami pedig közös érdek.

Nem nyílik meg a gyógyszerészeti fakultás

Mióta a debreceni gróf Tisza István tudományegyetem orvosi kara megkezdte működését, napról-napra erősebben nyilvánult meg az az óhaj, hogy állítsák fel a debreceni Tisza-egyetemen a gyógyszerészeti fakultást is és azon a tanítást minél hamarabb kezdjék meg.

Ebben az irányban a múltban már meg is tették a szükséges lépéseket illetékes helyeken s egyesek reménye szerint már feltehető volt, hogy most szeptemberben a gyógyszerészeti fakultás meg is kezdheti működését.

Ezzel kapcsolatban a Hajdúföld

munkatársa kérdést intézett a tudományegyetem orvoskari dékáni hivatalához. Az orvoskari dékáni hivatalban kijelentették, hogy a gyógyszerészeti fakultás ebben a tanévben, vagyis most szeptemberben semmi körülmények között sem kezdheti meg működését, illetőleg meg sem nyílik.

Más forrásból nyert értesülésünk szerint a gyógyszerészeti fakultás felállításának még sok technikai és egyéb akadálya is van, de remény van rá, hogy a gyógyszerészeti fakultáson az 1923. iskolai évben megtarthatják az előadásokat.

Egy hét alatt száz százalékkal emelkedett a korona értéke

Holnap lesz egy hete, hogy Zürichből az a megdöbbentő jelentés érkezett, hogy a márkáért csak 0.60, a magyar koronáért pedig csak 0.1750 centimeot adnak a zürichi piacon.

A magyar koronának a német márkával való ez a párhuzamos zuhanása katasztrofális hatással volt árszorzóink alakulására. Nemesak az értéktörszén szöktek fantasztikus magasságba az árfolyamok, hanem egyszerűen 40—50, sőt némely helyütt 100 százalékkal emelkedtek az árak és a közönségen olyan pánik-szerű hangulat lett urrá, hogy mindenki az üzletekbe rohant és koronájáért árut igyekezett szerezni magának.

Mára ez a helyzet már teljesen megváltozott; a kormány közbelépése a korona értékelésére igen kedvező hatást gyakorolt és csütörtöktől kezdve majdnem minden nap néhány ponttal, tegnapi mára pedig egyszerűen 6 ponttal emelkedett a korona, úgy hogy ma több mint kétszerese annak, mint a nagy zuhanás napján volt.

Érdekes, hogy a márka ezt a tempót nem tudta követni és elmaradt a koronától. A zuhanásban együtt haladt mind a kettő, a javulásban azonban a korona elszakadt a márkától és amíg a mi koronánk kerek száz százalékkal javult, addig a márka mindössze 11.5 százalékkal drágult, tehát a korona 89.5 százalékkal nagyobb arányban javította árfolyamát, mint a német márka.

Megtörtént tehát az, amit pénzügyi életünk vezetői óhajtottak: a márka és a korona elvált egymástól és most remény lehet arra, hogy a koronának ez a nemzetközi különértékelése a márka jövőbeni sorsától függetlenül fogja pénzünket.

Remélhető, hogy amily rohamosan követte a korona elértéktelenedését az árak emelkedése, most a korona gyors javulásával lépést fog tartani az árak leszállítása is és nem kell többé 7000 koronás buzaáraktól, vagy 500 koronás cukoráraktól tartanunk.

A devizaközpont szervezési munkálatait még ezen a héten befejezik, publikálják a devizaközpont tagjait és kidolgozzák az ügyrendet.

Ennek értelmében a devizaközpont kétszer tart naponként ülést a deviza és valuta árfolyamok megállapítása végett. A külföldi fizetési eszközök árfolyamát a newyorki, berlini, zürichi, frankfurti és prágai jegyzések alapján fogják megállapítani és nyomban közzéteszik.

Ma kezdődtek a tárgyalások azokkal a nagyobb pénzintézetekkel, amelyek a deviza központ tagjai lesznek, hogy milyen arányban járuljanak a deviza-alap létesítéséhez. A bankok egy-egy millió svájci frankot szavaztak meg.

Minden valószínűség szerint holnapig elkészülnek az előmunkálatokkal, pénteken megtörténhetnek a ki nevezések és megbízások és mint tervezve volt szombaton a központ megkezdheti működését.

Elkerülhetetlen az angol-francia szakadás

Felfüggesztették az elzászi kiutasításokat

Páris, aug. 9. A Havas ügynökség jelenti Londonból: Poincaré, Lloyd George és Theunis között a ma délelőtti találkozózn rendkívül mélyreható ellentétek merültek fel. Hír szerint Lloyd George a francia javaslatok közül a következőket fogadja el:

1. A jóvátételi bizottságnak azt a javaslatát, hogy a Németországban befolyó idegen valuták, valamint a kivitelből eredő jövedelemnek 26% át foglalják le.

2. A német vámjövödelmek lefoglalását, amelyeket mintegy 300 millió aranymárkára becsülnék.

3. A Ruhrvidék bányaműveinek és a Rajna balpartján levő erdők lefoglalását.

A többi rendszabályok, így a vámbevételeknek a Rajna mentén való lefoglalását, ugyszintén a Ruhr-

vidéken vámsorompóknak való elhelyezését az angolok szívósan ellenzik, másrészt viszont úgy látszik, hogy Poincaré ezekben a pontokban nem hajlandó engedni.

London, aug. 9. A londoni konferencián Poincaré követelése a következők hét pontban foglalható össze:

1. A birodalmi bank ellenőrzése.

2. A behozatal és a kivitel ellenőrzése.

3. Németország devizakereskedelmének ellenőrzése.

3. A Ruhr-vidéki szénre a jóvátételi számla javára külön adót veszenek ki.

5. Állítsák vissza a belső vámhatárt a megszállott területen, amint az már 1920—1921. években megvolt, továbbá a Ruhr-medencétől keletre is, tekintettel az új szénadóra.

6. Vonják ellenőr. és alá az állami bányák és erdőségek bevételeit.

kötelezzék a német ipartelepeket arra, hogy alaptőkéjüket 26%-kal emeljék fel s ezeket az új részvényeket szolgáltatassák be a jóvátételi bizottságnak.

Páris, aug. 9. (Wolff.) A tegnapi tárgyalások után, különösen azon nyilatkozat után, melyet Poincaré a belga követségen adott reggelin tett és amelynek folyamán az angol miniszterelnökkel szemben ismét arról beszélt, hogy Németországgal szemben esetleg visszaveszi a maga cselekvési szabadságát, Lloyd George tegnap este meglehetősen szabadon megmondta véleményét és kijelentette, hogy a szakítás elkerülhetetlen.

A brit miniszterelnök hozzáfűzte, hogy a szakítás úgy az angol, mint a francia szempontból egyaránt sajnálatos, de az az álláspont, amelyet Poincaré elfogal, semmiféle más választást nem enged meg neki. Ezt a benyomást egyébként tegnap este már közölték a brit sajtó képviselőivel.

Berlin, augusztus 9. (Volf) A „Journal“ jelenti Strassburgból, hogy oda parancs érkezett, amely szerint a németek kiutasítását további intézkedésig fel kell függeszteni. A

Visszaállítják-e az esküdszékeket?

Ismeretes, hogy a kormány a közelmúltban hatalyon kívül helyezte azoknak a rendeleteknek nagyrészét, amelyeket annak idején a kivételes hatalom alapján adtak ki. Többek között hatalyon kívül helyezték az esküdszékek működésének ideiglenes felfüggesztéséről szóló háborus rendeletet is.

Jogászai körökben, de a nagyközönség körében is most érdeklődve várják az igazságügyminiszter rendelkezését az esküdszék újbóli felállításáról. A közelmúltban már olyan hírek láttak napvilágot, amely szerint az esküdtbírók rövidesen megkezdendő működésüket, de legkésőbb a nyári szünet után.

Ezzel kapcsolatban a Hajdúföld munkatársa felkereste a debreceni kir. törvényszéki bírói kar egyik magas rangú vezető tagját, akitől ér-

lap szerint a tegnap estére várni kiutasítások megkezdésére 50 rendőrbiztoszt helyeztek előzőleg készenlétbe.

London, aug. 9. Az értekezlet szövegező bizottsága a Reuter ügynökség értesülése szerint még nem fejezte be munkáját és ma délután 4 órára tűzte ki újabb ülését. A konferencia teljes ülése tekintetében még semmi intézkedés nem történt.

Az uralkodó felfogás az, hogy a helyzet noha még nem kell lemondani minden reménységről nagyon kedvezőtlen és a konferencia összeomlása nem keltene meglepetést.

Berlin, aug. 9. (Wolff) A Havas ügynökség jelenti Kopenhágából, hogy a német birodalmi bank egy körlevélben azt a tanácsot adta a német iparosoknak és kereskedőknek, hogy dobják a piacra a francia és belga devizákat, mert ezáltal besezt ideznek elő, ami a közvéleményt a londoni konferencia idejére erősen befolyásolni fogja.

Amint a Wolff ügynökség illetékes helyről értesül, ez a hír teljesen légből kapott koholmány. Ha valaki a londoni konferenciát befolyásolni akarná, az mindenesetre sikerülne ilyen tendenciával. A német birodalmi banktól ilyen szándéku lépés teljesen távol áll.

deklődött, hogy milyen alapja van azoknak a híreknek, amelyek szerint az esküdszék már a legközelebbi jövőben újra megkezdendő működését.

Informátorunk a következőkben válaszolt:

— Az esküdszék felállítására vonatkozó hivatalos rendelkezés eddig még nem jelent meg, így azok a hírek, amelyek az esküdszék közeli felállításáról szólnak, — koraiak.

— Annyi azonban bizonyos, hogy a debreceni kir. törvényszéket az esküdszékek egybehívásának híre nem éri majd váratlanul és mindenestre fel fog készülni, hogy annak idején az esküdszék zavartalanul, gyorsan megkezdhesse működését.

— Az is bizonyos — fejezte be, hogy az időszerint főtárgyalásra kitűzött bűnügyekben még nem az esküdszék fog tárgyalni.

Száz százalékkal drágább a vonat

Tizenhetedikén lép életbe az új dijszabás

Budapest, aug. 9. Az ismert gazdasági viszonyok a MÁV pénzügyi helyzetét annyira kedvezőtlenül befolyásolták, hogy az üzleti bevételek a március hóban életbeléptetett dijszabás emelés dacára az üzleti kiadásokat távolról sem fedezik.

A kormány az adott kényszerhelyzetben kénytelen volt újabb vasúti dijszabás emelés eszközéhez nyulni. Az érdekképviseletek észrevételeinek és véleményének mérlegelése után és azok jelentékeny részben való érvényesítése mellett a MÁV dijszabás emelésére a következő intézkedések történtek:

A személy és podgyász dijszabás a gyorsvonatokon 120%-kal és az ilyen vonatokhoz feladott utipodgyász viteldija 200% kal emeltetett fel, míg a személyvonatok menetdíjai 100% kal. A személy vonatokon szállított podgyászok díjtételei, valamint az expressz árak árak dijszabás a 150%-kal emelkedett.

Még nagyobb a differenciálódás a gyors- és teheráruforgalomnál, 200 százalékkal emeltetett a gyorsárúként feladott nagy értékű szállítmányok díjtétele, 120%-os emelke-

dést szenved a II. darabáruosztály, 100%-ot az A) osztály és az I. külön dijszabás. 75%-os drágulás történt a B. osztálynál, ellenben a C. osztály és harmadik külön dijszabás, az I., az V. (só) kivételes dijszabásai már csupán 50% többlettel terheltnek meg.

A legnagyobb kiméletben részesülnek a hazai szén, a legolcsóbb anyagok, föld, homok, kavics stb., (illetve a II. kivételes dijszabás), mert az előbbi csupán 30%-kal, az utóbbi pedig csak 20%-kal van megterhelve.

Sokban javult az aránylag olcsóbb cikkeknél, így a burgonyánál, cukornál, főzeléknél, hüvelyeseknél, olajmagvaknál, őrleményeknél (a nullás lisztet kivéve), a szalastakarmányoknál, a cementnél, gipsznél, mésznél tüzfánál, hazai szénnél, külföldi szénnél, téglánál, fazon vasnál is. A vasércnek tekintetében az arány kedvezőbb, mint 1913-ban és kedvezőbb, mint a márciusi tarifánál.

A felemelt dijszabás úgy a személyi, mint az áruforgalomban aug. 17-én lép életbe.

Estek a lisztárak

Budaörs, aug. 9. A budapesti malmok a budapesti tőzsdén a mai napon beállított újabb gabonaárak-kenésre való tekintettel újra leszállították a liszt árakat. Ugyanilyen intézkedés történt tegnap, amikor a 0-ás liszt árát 108 koronában állapították meg.

A mai napon történt árszállítás következtében az új lisztárak a következők:

0-ás búzaliszt 100 K., 2-ös 96, 6-ös 90, 5-ös 84, takarmányliszt 41, korpa 38.

Új rozsliszt árak: 0-ás 74, 1-es 70, takarmányliszt 41, korpa 38, a malomban átvéve szeptemberi szállításra.

Amennyiben a gabonaárak tovább esnének, a malmok a lisztárakat ennek megfelelően tovább is mérséklék.

Budapest, aug. 9. Az országos közlekedési tanács hus és zsirúgyi szakbizottsága Haller István elnök- lésével ülést tartott.

A bizottság hozzájárul a földmivelésügyi miniszteriumnak ahhoz a javaslatához, hogy a tranzit-élő- marhák eredeti illetékmentessége visszaállítható.

Ezután foglalkozott a bizottság azzal a kérdéssel, hogy a jelenlegi husárak mennyiben felelnek meg az előmarha áraknak. A próbavágások eredményeinek meghallgatása után a bizottság megállapította, hogy a detail husárak az előmarhaáraknak nagyjában megfelelnek.

Megállapította a bizottság, hogy a zsirák abnormisan felette vannak a világpárlásnak, ezért felhívja az árvizsgáló bizottság figyelmét, hogy ebben az ügyben a szükséghez képest lépjen közbe. Egyszermind megkeresi a kormányt, hogy az árvizsgáló bizottságot minél hathatósabban támogassa ebben az ügyben, de főképp annak a megállapításában, hogy a korona hirtelen esése utáni nagymértékű áraknak leszállítása a korona bekövetkezett javulása kapcsán megtörtént-e.

Szerencsétlenség az őrségen

Érdekes bűnpert tárgyalta tegnap a debreceni katonai honvédtörvényszék. A vádlott Bereznay István 12. gyalogezredbeli közvitész volt, akit életbiztonság elleni vétséggel vádolt a katonai ügyészség. Ugyanis Bereznay 1921 decemberében Nyiregyháza teljesített szolgálatot s az egyik barakkörtséghez volt kivezényelve.

Amint Bereznay őt állott, észrevette, hogy egyik társa, Mokánszky Pál több foglyot kísér, majd a kijárat felé igyekszik. Azt hitte, hogy Mokánszky meg akar szökni, ezért felkapta a puskáitványról az egyik puskát, ráfogta társára s rákiáltott:

— Ugy szökjél meg pajtás, hogy keresztül lölek!

A puskának előírás szerint nem lett volna szabad megtöltve lennie.

Bereznay, mikor látta, hogy társa figyelmeztető szava ellenére is tovább közeledik a kijárat felé, elsütötte a puskát.

A golyó Mokánszkyknak a mellébe hatolt, aki eszméletlenül esett össze. Azonnal kórházba szállították és csak erős szorvezetének köszönhető, hogy életben maradt.

Bereznayt tegnap vontá felelősségre a honvédbíróság. A tárgyalás elnöke Cseley Gyula ezredes volt,

tárgyalásvezető László Béla. A vádat Szűcs Sándor hadbíró-ügyész képviselte, míg a védelmet dr. Pórszász Károly ügyvéd, katonai védő látta el.

A vádlott beismerte tettét, de avval védekezett, hogy nem tudta,

miszerint a puskát töltve volt. A tanak kihallgatása, majd a perbeszéd után a bíróság bűnösnek mon- dotta ki Bereznayt s ezért 3 havi fogházbüntetésre ítélte, megfelelő szigorításokkal együtt. Az ítélet jogerős.

Az erdélyi magyar főiskola ügye a népszövetség főtanácsa előtt

Budapest, aug. 9. Mint ismeretes, a román kormánynek első erdélyi „kultur ténykedése” az volt, hogy a kolozsvári Ferencz József tudomány- egyetemet román nemzeti egyetemé alakította át.

Az erdélyi magyarság természetesen nem maradhatott főiskola nélkül és ezért az erdélyi református egyházkerület elhatározta, hogy úgy a maga, mint a római katolikus egyház iskolái számára tanárképző intézetet állít fel. Az erdélyi református tanárképző intézet csakhamar meg is kezdte működését, azonban a román kormány ezt mihamarabb megtiltotta.

A román kormány e kétségtelenül jogtalan intézkedése miatt dr. Baranyai Zoltán, a népszövetség genfi főtákarása mellett működő magyar titkárság vezetője panaszt emelt a népszövetség főtanácsa előtt.

A genfi főtákarás nyilatkozattételre hívta fel a román kormányt, amely válaszában kijelentette, hogy

a román kormány nem volna köteles tudomásul venni a magyar kormány panaszát, minthogy Magyarország nem tagja még a népszövetségnek.

Ennek ellenére is válaszol és az erdélyi református egyházkerület által felszólított tanárképző intézetet zugegyetemnek minősítette és kétségbe vonja a ref. egyházkerületnek azt a jogát, hogy egyetemi jellegű főiskolát állíthasson fel.

Ez a román válasz amennyire perfid, épannyira hamis beállítás. Az a román kormány vonja kétségbe az erdélyi magyarság főiskolájának egyetemi jellegét, amely Erdély elralása után a középiskolákra sem tudott megfelelő tanerőket beállítani, hanem népiszkolai dász- kádokkal és kétes intelligenciájú falusi pópákat kényszerült kinevezni a középiskolai katedrákra.

Az erdélyi magyar főiskola ügye különben a népszövetség genfi főtákarása útján a népszövetség főtanácsa elé fog kerülni.

Debrecen sz. kir. város diszpolgárai

Debrecen város törvényhatósága a múlt évben tartott közgyűlésén utasította a történelmi levéltár vezetőjét, Csobán Endre főlevéltárost, hogy allítsa össze azok névjegyzékét, akiket Debrecen város diszpolgárává választott meg.

A névjegyzéket most terjesztette a tanácshoz a főlevéltáros és a névjegyzékben egyúttal közölte az illető diszpolgárok rövid életrajzi adatait, a diszpolgárrá való megválasztás okait s a választás dátumát.

A diszpolgárok névsora a következő (a név után következő dátum a megválasztás évét jelenti):

1. Báro városnaményi ifj. Eötvös Ignác es. és kir. kamarás, vbtt. sárosi főispán, procancellár, 1835. jan. 21. Igen sokat tett Debrecenért.

2. Gróf vajai Vay Ábrahám es. kir. kamarás, máramarosi főispán, 1835. jan. 21. 8000 forintot adott a Tudós Akadémiára.

3. Báro vajai Vay Miklós es. és kir. kamarás, a kir. ítélőtábla bírája, Borsod vm. főispáni helytartója, 1835. jan. 21. Mint a Tiszántúli református egyházkerület főgondnoka, kiváló szerepet vitt az 1859. évi patens elleni mozgalomban és az 1881. évi debreceni Zsinat alkalmával.

4. semsei Semsey Jób es. és kir. kamarás, 1835. jan. 21. 1828-tól 1844-ig Debrecen kormánybiztosa volt.

5. bessenyői Bethy Ödön biharmegyei követ, 1835. dec. 16. Az 1832—36-iki országgyűlésen a szólásszabadságnak és katolikus létére a protestánsok sérelmeinek lelkes harcosa.

6. tusnádi Pálffy József a tiszántúli kerületi táblaelnök, Debrecen város biztosa, 1838. jan. 31.

7. Báro Vecsey Miklós szatmári főispán, 1838. márc. 17.

8. andaházi Szilágyi Mihály tablai bíró, 1840. aug. 1. Debreceni ifjak javára több alapítványt tett.

9. Detrich Miklós kerületi kir. táblaelnök, 1844. jun. 17.

10. nagykarolyi Karoly György gróf, aranykulcsos vitéz, lelkész és főispán, 1844. jun. 17.

11. Deák Ferenc táblabíró, országgyűlési követ 1845 május 19. Abból az alkalomból választották meg, hogy a hon érdemekkel koszoruzott közönségesen nagy fia Vörösmarty Mihálytal Debrecenbe jött, hogy innen az akkor kiszabadult Wesselényi Miklós meglátogatására Zsibora menjen.

12. sárvári és felsővidéki gróf Széchenyi István, a Tisza szabályozására kiküldött bizottság elnöke. 1845. okt. 4.

13. Kossuth Lajos Pestvármegye követe. 1848. márc. 19. „Szűnni nem akaró örömrivalgások között”.

14. Kéry László nyug. kapitány, 1848. márc. 22. Ő képezte ki és vezette a debreceni vöröspántlikás zászlóaljot.

15. Cseh Eduárd csász. és kir. miniszteri biztos. 1850. jul. 4.

16. braunhoffi Braunhoffer János csász. kir. kerületi parancsnok. 1850. jul. 4.

17. Csorba János polgármester 1850. szept. 7.

18. zalakapolcsi Domokos László csász. kir. valóságos udvarnok. 1850. szept. 12.

19. Steinius János csász. kir. százados, debreceni téparancsnok, 1850. okt. 24.

20. Báro Geringer Károly, az ország ideiglenes helytartója, 1851. márc. 17. szárnysegéd. 1851. máj. 13. Ferenc József nevelője.

25. Báro Kellner Frigyes kir. II. szárnysegéd. 1854. máj. 13.

26. Báro Kempen János es. kir. birodalmi csendőrfőnök.

27. Báro Baumgartner András es. kir. birodalmi pénzügyminiszter. 1854. dec. 1.

28. Vasonkeői gróf Zichy Ármin es. és kir. kamarás, a nagyváradi helytartóság osztályfőnöke, 1854.

29. Báro Reichenstein Ferenc es. kir. udv. tanácsos, 1854. dec. 1.

30. Báro Hauer István, osztályfőnök Albrecht főherceg mellett, 1856. apr. 1.

31. Hallerkői gróf Haller Ferenc, adiatos Albrecht főherceg mellett, 1856. apr. 1.

32. Kőszegi Benedek debreceni es. kir. távirólfőnök, 1857. aug. 31.

33. Ábrahám Ádám, az 1848-as debreceni nemzetőrség egyik parancsnoka, 1861. febr. 6.

34. Ambrus János, 1861. febr. 6.

35. Bartakovich Béla egri érsek, 1861. febr. 6.

36. Deák Ferenc (másodsor).

37. Gróf Degenfeld Imre. 38. Doboz István. 39. Farkas Vukotovich Lajos. 40. Báro Gerliczy Bódog.

41. Gróf Haller Sándor. 42. Jirmy Imre. 43. Kállay Emánuel. 44. Gróf Kemér Ferenc. 45. Báro Kemény Zsigmond. 46. Kiss József. 47. Kiss Pál. 48. Klapka György 1848-as tabornok. 49. Kmetthy György. 50. Kossuth Lajos (másodsor). 51. Gróf Mikó Imre. 52. Miskolczy Lajos (a jelenlegi főispán nagyapja). 53. Perczel Mór 48-as tabornok. 54. Pulszky Ferenc. 55. Scitovszky János. 56. Somossy Ignác. 57. Gróf Teloki László, a határozati párt vezére. 58. Tisza Kálmán. 59. Türr István tabornok. 60. Uray Bálint. 61. Báro Vay Miklós. Valamennyit az 1861. évi febr. 6-án tartott közgyűlésen választottak meg.

62. Gróf Pálffy Mór, Magyar-ország kerületi helytartója.

63. Privitzer István m. kir. udvari II. kancellár. 64. Szabadszentkirályi Beke Kálmán alkancellár. 65. Hajdu Lajos, Debrecen kir. biztosa. 66. Abonyi István helytartótanácsos. Valamennyit az 1864. évi szeptember 1-én tartott közgyűlésen választottak meg.

67. Prónay Izidor lovassági ezredes 1865. apr. 28.

68. Jókai Mór 1893. apr. 19.

69. Cotta János, Fiume polgármestere 1893. jul. 27.

70. Dr. Wexler Sándor miniszterelnök 1894. jun. 7. 71. Hieronymi Károly belügyminiszter 1894. jun. 7.

72. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter 1894. jun. 7. 73. Gróf Csaky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter 1894. jul. 7. 74. Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester 1903. márc. 31. 75. Dr. Thaly Kálmán történettudós 1903. május 23. 76. Gróf Tisza István miniszterelnök 1913. jul. 10. 77. Dr. Némethy Karoly államtitkár, vbtt. 1917. febr. 9. 78. Gróf Apponyi Albert nemzetgyűlési képviselő vbtt. 1921. máj. 29.

A diszpolgárok névsorából az utolsó század politikai története olvasható le. Az első 14 diszpolgár megválasztása a nemzeti megújulás korába esik. A legnagyobb három magyar nevet látjuk közöttük.

A nemzet legszomorubb korszaka a diszpolgári listán a 15-ik névtől a 32-ik névig képviselve van ide küldött osztrak katonák, hivatalnokok, politikusok nevei által. Köztük látjuk Bachot, Grünner Baumgartnert.

1861-től kez lödik a szabadabb.

21. Bach Sándor es. kir. belügyminiszter, 1851. márc. 17.

22. Báro Bruck Károly csász. kir. kereskedelmi, ipari és póstatügyi miniszter, vbtt., 1851. márc. 17.

23. Kiplinger József es. kir. aítábornagy, debreceni katonai állomásparancsnok, 1851. márc. 17.

24. Gróf Grünne Károly kir. I. éra. Meglátszik a neveken. Klapka, Perczel, Kemény, Türr ekkor lesznek diszpolgárok. Az újabb évtizedekben Jókai nyitja meg fényesebb nevek sorát.

Mikor a sakter drágít...

Érdekes és tanulságos eset történt a közeli Ujfehértón. Az ottani keresztény mészárosok öntudatra ébredtek és a zsidó saktert legérzékenyebb oldalánál, az üzletnél fogták meg.

Ujfehértón ugyanis a közfogyasztásra szánt állatok nyakát a vágóhidon az ujfehértói zsidó sakter szokta azt elvágni, hogy a hus kőser legyen, s ezért a keresztény mészárosok darabonként 50 koronát fizettek.

Az általános árdrágításból az ottani zsidó sakter sem akart kimaradni, ezért legutóbb felemelte a vágatási díjat darabonként 200 koronára.

Ere a keresztény mészárosok elhatározták, hogy 200 koronát nem fizetnek, hanem ezonul saját maguk vágják el az állatok nyakát. Így masnap a zsidók hus nélkül maradtak, mert nekik nem volt jó a keresztény mészárosok által levágott tréfli hus, nekik sakter által levágott kőser hus kellett volna...

Amint észrevették, hogy a keresztény mészárosok elhatározása komoly, egyezkedni akartak a keresztény mészárosokkal. Az egyezkedő tárgyalásokat Grünberger József indította meg, aki abban a hiszemben, hogy Ujfehértón már teljesen ők az urak, magához hívatta a keresztény magyar mészárosok egyik lelkes gondolkozású vezető tagját. Azonban emberére talált, mert az visszaient, ha akar valamit tőle, akkor keresse fel ő...

A keresztény magyar mészárosok öntudatra ébredését egész Ujfehértó örömmel fogadta, annál is inkább, mert a zsidósakter nyakvágásáért fizetett összeg természetesen a fogyasztó közönséget terhelte.

Kifogták Gombos hulláját

Vasárnapi számában részletesen beszámolt a *Hajdúföld* arról a megrendítő és általános részvétet keltett szerencsétlenségről, amelynek áldozata Gombos József ujfehértói iparossegéd volt, aki Dombrádon fürdés közben belefullt a Tiszába.

A tragikus véget ért fiatalember hulláját, aki közvetlenül eljegyzése után halt meg, sokáig keresték a folyóban, de nem találták meg. Tegnap aztán véletlenül sikerült kifogni a hullát.

Ugyanis tegnap este Gombos László, az elhunyt öccse azt az értesítést kapta, hogy bátyja hulláját a Nagyhalászhoz tartozó csiballi rét-nél egy bojtárgyereK kifogta.

A bojtárriu addig, míg segítséget hoz a hulla kivonszolására, a parton egy fűzfaborhoz kötötte a holttestet. Mikor a bojtárgyereK apjával visszament a megjelölt helyre, nagy meglepetéssel látták, hogy a hulla újra eltűnt.

A közelben mosó asszonyok szerint bizonyára azért oldotta el a hullát valamelyik nagyhalászi lakos, nehogy a törvény szerint Halász község legyen köteles eltemetni a határában kifogott holttestet.

Mikor Dombrádon hire ment, hogy Gombos hulláját kifogták, majd újra eltűnt, az egyik barátja, Antal György csónakon utnak indult a hulla megkeresésére és sikerült is megtalálnia Halász község határában.

A hullát a csónakhoz kötötte s úgy vitte be Dombrádra, ahol a csendőrségi vizsgálat után nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Békebeli felszerelésük a Máv. uj személykocsijai

A háboru alatt a vasuti személykocsik régi kényelme eltűnt. A kúpékból a bőrdiványok, puha ülésű fotellek vászonfüggönyök, mosdók, fűtőtestek eltűntek és helyükre egyszerű fapadok, papírvászon huzitu diványok és papírfüggönyök kerültek. Néhány kocsi-ból, amelyben még a háboru dacára is megmaradt a drága bőr, bársony és vászonfelszerelés, a forradalom alatt elhordtak mindent.

A Máv. vonalain most ugyanolyan „hadí” kocsi-k szaladgálnak, mint a háboru alatt. A második- és első osztályu kocsikban papírvászonnal van az ülés behuzva, papírfüggönyök fedik az ablakokat, a világító és fűtőtestek pedig nem egy esetben használhatatlanok.

A Máv. igazgatóságának utasítására a Máv. műhely most igen érdekes ujítással kísérletezik. A Máv. műhelyben fokozatosan átszerelik az üzletvezetőség személykocsi parkját. Egyelőre a teljesen megromlott, sérült személykocsik garnitúráit cserélik fel ujakkal. A Máv. műhelyben nagy áldozatok árán a személykocsikat teljesen békebeli anyagokkal szerelik fel — kísérletképpen.

Körülbelül tíz uj személykocsi van készen. A kocsik, melyek néhány nap mulva fognak közlekedni, már külsejükben is imponálóak. Finom lakkfestékekkel vannak az uj személy-

kocsik sötétkékre és barnára fényezve. Mintha tükrök volnának, olyan fényesek: a kocsi oldalán minden utas meglátja magát, ha kíváncsi rá. A kocsi lépcsője gondosan kicifrázott vaslap. A kocsi belseje mintha szalonkocsi volna, olyan előkelően fest. A falakon viaszkosvásznon tapad, a legjobb minőségű viaszkosvászonnal vonták be a kocsi belsejét a műhely kárpitosai. Az ajtókon sárgaréz kilincsek. Az ülések finom vászonnal vannak bevonva. A vászon vastag, világosbarnaszínű és ugyanolyan minőségű, mint a tisztviselőszövet. Dámaszt vászonfüggönyök borítják az ablakot, a függönyt rézkarikák tartják. Az elsőosztályu kocsikban bőrrrel vonták be az üléseket, a vonat egyik fülkéjében mosdószekrétány áll; a vízvezeték felszerelése egészen modern, porcellánmosdó, törülköző van a fülkében.

A kocsikat csak addig tartják forgalomban, amíg a drága felszerelést az utazóközönség meg is tudja becsülni. Minden kocsit átszerelnek ilyenre, ha a vásznat, szövetet, viaszkosvásznon tapétát, rezet és bőrt a közönség már nem lopja el. A Máv. teljesen az utasok tetszésére bizza, hogy kényelmesen akar-e utazni. Ha a kocsik rongálása nem szűnnek meg, ismét papírvászonnal és fapadokkal szerelik fel a vasuti kocsikat.

A tüdővész miatt

Megrendítő tragédia játszódott le egyik közismert debreceni iparos családban. Bagdi Károly volt szikvizgyáros, aki jelenleg a csizmadia mesterséget folytatta, Homok-utca 145. szám alatt élt feleségével. Bagdiék egyik serdülő fia tavasszal tüdővészben kiszenvedett.

A nagy csapás nem járt egyedül, a tüdővész, Bagdi negyvenöt éves feleségét is ágyba döntötte. Bagdiné betegsége napról napra súlyosbodott. Az ideges asszony nem bírta elviselni a betegséggel járó szenvedéseket s egy önzetlen pillanatban nagy mennyiségű maróitogat ivott. A gyilkos folyadék borzalmas égési sebeket okozott s mire orvost hívtak, a szerencsétlen asszony már rettenetes kínok között kiszenvedett.

Bagdinét férje és három gyermeke gyászolja. Temetése tegnap volt nagy részvét mellett.

— **Move közlemény.** A Move titkári hivatalában (Sas-u. 4., II. 2.) jutányos áron kaphatók a következő áruk: Fém tisztító, cipőkrém, carbidlámpa, női cipő, ablaküveg.

— **Jön! Viola az alföldi haramia!**

HIREK

1922 augusztus 10. (Csüörtök)

- Prot: Emőd. Kath.: Román.
- A Meteorologiai Intézet időjárás-jelentése: Nyugati szelekkel és hűsüléssel tulajdonképpen száraz idő várható.
- Közművelődési Könyvtár nyitva d. e. 8-tól este 8-ig.
- Nyári színpad este 9 órakor a Magyar Házban.
- A henteszakosztály ülése este fél 7 órakor az Ipartestületben.
- A DTE football szakosztályának ülése este 8 órakor a klubhelyiségben.
- A gyógyszerárak közül éjjeli inspekción tartanak: Kossuth (Piac-utca 30), Nap (Piac-u. 3), II. Rákóczi Ferenc (Külsővásártér 2), Nádor (Szent Anna-utca 66), Csokonai (Mester-u. 43), Remény-ség (Csapó-u. 22).

— **A földadójavaslat tárgyalására** az országos magyar gazdasági egyesület országos gazdaggyűlést hívott össze augusztus 19-ére Budapestre Pestvármegye székházába. A debreceni gazdasági egyesület e hó 13-án tartandó választmányi ülésén jelöli ki az egyesület képviselőit. Azon gazdák, kik a küldöttséghez csatlakozni óhajtanak, a szándékukat jelentsék az egyesület titkári hivatalában Piac-utca 6 sz. alatt.

— **Nemzetközi gyorsíró kongresszus Drezdában.** Drezdából jelentik: Kedden nyit meg a nemzetközi gyorsíró kongresszus, amelyet Fuchs Róbert dr fő kormánytanácsos, a szász gyorsíró intézet főnöke és Fabro Henrik dr, a magyar nemzetgyűlés gyorsírói tanácsosa hívtak egybe azzal a céllal, hogy a világ gyorsíróinak megbékülését előmozdítsák és a nagy háboru hatása nyomán keletkezett ellentétek elsimításának útját egyengessék. Fuchs Róbert dr 18 országból megjelent 276 képviselőt üdvözölt megnyitó beszédében, közöttük 156 külföldit. A kongresszus megválasztotta elnökségét. Elnök lett dr. Fusch Róbert, alelnökök: Melin ezredes (Svédország), Paulsen (Norvégia), Krampell kormánytanácsos (Ausztria) Wojtán (Lengyelország), Todorov (Bulgária), Linburg (Csehország) és Fabro Henrik dr. Magyarország részéről. Ezután a kongresszus bizottságot küldött ki a nemzetközi helyzet megjavítására. A bizottság nyomban összeült és határozatot hozott, hogy a legközelebbi kongresszust 1923-ban Lausanneba hívják össze.

— **Akik még most is a proletárdiktatúrát éltetik.** A budaörsi kasszárnya előtt Freid Ferenc segédmunkás és Lucz Márton napszámos a proletárdiktatúrát éltették s nagy botrányt okoztak. Mindkettőt előállították a főkapitányságra, ahol őrizetbe helyezték őket.

— **Kolosváry Sándor meghalt.** Dr kolozsvári Kolosváry Sándor nyug. egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, hétfőn délután Budapesten 85 éves korában elhunyt. Több mint 40 évig állott a felsőbb oktatásügy szolgálatában, mint a kolozsvári egyetem magyar magánjogi tanszékének professzora. A tudományos irodalomban jogtörténeti, valamint protestáns egyházi jogi munkáival szerzett magának maradandó érdemeket. Fél százados lelkes és önzetlen közéleti munkásságával általános tiszteletet vívott ki magának egész Erdély társadalmában. Nyugalombavonulása óta Kolozsvárt élt visszavonultan, itt érte az oláh megszállás, amelynek zaklatásai elől Budapestre kellett költöznie. Ez a csapás teljesen megtörte s a halál hosszas szenvedésektől váltotta meg. Ma délelőtt temették a farkasréti temető halottasházából. Az elhunytban dr Kolosváry Bálint szegedi egyetemi tanár és dr Kolosváry Sándor egészségügyi főfelügyelő apjukat gyászolják.

— **Jön! Viola az alföldi haramia!**

— **A debreceni ügyvédi kamara köréből.** A debreceni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr Borbély Miklós ügyvédet Debrecen, Körtsmáros Jándor ny. kir. törvényszéki bíró Hajdudorog székhelyén az ügydédek névjegyzékébe felvette. Tóth Lajos debreceni és dr Beke Géza nyírbátori ügyvédek elhalálozásuk folytán a névjegyzékből törölte. Tóth Lajost irodája részére Gavallér Lajos debreceni, Beke irodája részére dr Erdélyi Imre nyírbátori ügyvédet rendelték ki gondnokul.

— **Katonai nyugdíjasok hatósági lisztellátása.** A nyugallományu volt tényleges katonai havidíjasok és altisztek, valamint azok özvegyei és árvái, akik kedvezményes ellátásban nem részesülnek és a hatósági lisztellátást igénybe óhajtsák venni, az ehhez szükséges igazolvány átvétele végett Városháza, félemelet, 11. sz. szobában jelenjenek meg.

— **Jön! Viola az alföldi haramia!**

**A DEBRECENI
KÖNYVNYOMDÁSZOK**

egyesületük 50 éves
fennállásának alkalmából az „Arany Biká”-ban
vasárnap, e hó 13-án
este 8 órakor tartják

műsoros táncestélyüket

A műsoros táncestélyre belépő-díj 50 korona.

— **Ügyvédi hír.** Tóth Aurél nyug. kir. kuriai bíró ügyvéd dr. Borbély Miklós ügyvéddel társulva, irodáját Sas-u. 3. sz. a. (Kossuth-u. és Sas-utca sarokház) az emeleten megnyitotta. Telefon: 13-98.

— **Nemesített tiszavidéki őszi buzavetőmagra** rövid ideig előjegyzéseket még elfogad a debreczeni mezőgazdasági egyesület titkári hivatala (Piac-utca 6 sz.) Azok előtt a gazdák előtt, kik nemesített vetőmagot már használtak, nem kell annak előnyeit felsorolni, mert saját tapasztalatukból tudják, hogy az még mostoha időjárás mellett is 2-3 métermázsával több termést hoz holdanként. Ezen előzménye folytán a nemesített vetőmag mindinkább terjed a gazdák körében, minek következtében nagy a kereslet s ha kellő időben nem gondoskodnak róla, vetőmag nélkül maradhatnak. A debreczeni gazdasági egyesület két waggon tiszavidéki őszi buza vetőmagot kötött le a hatvani magterhelő részvénytársaságnál. Saját érdekében cselekszik tehát minden gazda, ha igyekszik ezen mennyiségből szükségletét biztosítani, mert nagyon bizonytalan, hogy ezen felül lesz-e módjában az egyesületnek újabb mennyiséget beszerezni.

— **Négy fiát adta a hazának.** Öreg Gyulay Ferenc egyeki gazdálkodót nagy csapás érte. Elvesztette négy fia közül az utolsót is. Első két fia, a 21 éves József és a 22 éves Ferenc a Doberdón pusztultak el 1917-ben, a harmadikat, Pétert ezelőtt 3 hónappal vitte sirba a tüdővész, a negyediket Istvánt 28 éves korában, augusztus elején temették el, aki szintén a tüdővész áldozata lett. Mindkettő a háboruban szerezte halálos betegségét. A négy halott fiu derék katonája volt a magyar nemzetnek és dolgozó polgára. S amilyen nagy volt egykor lelkesedésük, amikor a háboru tüze hevítette őket, olyan nagy most a szülő fájdalma. Gyulay Ferenc a sors kemény csapásait keresztényi hittel viseli. Az egész ország szeretelét és részvétét érdemli meg az az apa, akit ily fájdalmak értek.

— **A tiszafüredi ut felülvizsgálása.** Hétfőn Debreczenben tartózkodtak Buday Béla kereskedelmi miniszteriumi államtitkár és Dicsőfi Kálmán kereskedelmi miniszteri tanácsos, akik a Hortobágyon a Debreczen-tiszafüredi ut felülvizsgálását végezték. Az előzetes műszaki megbeszélésen részt vettek: Csóka Samuel polgármesterhelyettes, Vargha Elemér tb. főjegyző, Aczél Géza főmérnök, Kalenda Lóránt városi mérnök és Pusks Kálmán műszaki főtanácsos. A vendégek tiszteletére a Nagyerdőn vacsorát rendeztek.

— **A csépléseredmény bejelentése.** A kiadott utasítások ellenére a cséplőgéptulajdonosok és gépészek nem mindig járnak el szabályszerűen a bejelentésnél, ezért a statisztikai hivatal újból közli, hogy a cséplés heti eredményét tartalmazó bejelentő lapokat, minden héten vasárnap legkésőbb hétfőn déli 12 óráig kell beadni és pedig mivel a lisztiroda most már el van foglalva az új liszt-könyvek kiállításával, a beadás nem a lisztirodán, hanem a Városháza statisztikai hivatalban (Városháza, 5. sz. Levéltár) történik, vasárnap d. e. 9-12 óráig és hétfőn a rendes hivatalos órák alatt. Azok a cséplőgéptulajdonosok vagy gépészek, akik bejelentőlapokat nem kaptak, ugyanitt tartoznak jelentkezni.

SPORT

NyTVE-Törökszentmiklósi TE. Érdemes mérkőzés kerül eldöntésre vasárnap a DVSC Diószegi-úti vasutas-pályáján. A keleti kerület első osztályának utolsó előtti helyezette, a Nyiregyházi TVE játszik osztályozó mérkőzést a II. osztály első helyezetteivel, a Törökszentmiklósi Torna Egylet javuló formában levő csapatával. A mérkőzés teljesen nyílt, bár kétségtelen, hogy a NyTAE sokkal nagyobb játékerőt képvisel.

A DVSC felvidéki és erdélyi turaja. A jó formában levő Vasutas-csapat vasárnap is a jövő héten nagyobb-szabású felvidéki és erdélyi turára indul. Vasárnap Munkácson játszik majd Ungvárra látogat el. Az erdélyi tura állomásai Kolozsvár és Nagyvárad. Bizakodva nézünk a Vasutasok szereplésé elé, bár az erdélyi csapatok kétségtelenül sokkal nagyobb játékerőt képviselnek nála.

Debreceni csapatok vidéken. Vasárnap több debreceni csapat játszik vidéken. A DEAC régen nem szerepelt csapata Nyiregyháza az ottani KASE-val játszik, míg a bajnok DKASE Miskolcon a MMTE erős csapatával méri össze erejét.

Színház

Színház és mozgósínházak közleményei:

P. Menichelli játékaival a Gyönyör asszonya világláger az Urániában ma utoljára. Péntektől vasárnapig CIRKUS AKROBATA Albertini film.

Thury Elemér és Fehér Gyula ma lépnek fel utoljára az Apollóban.

Repülő lovas az idei legnagyobb kalandor film William Hart főszereplésével szombaton este az Apollóban.

Ha őszül a haja

próbálja meg egyszer a méregmentes

Diana-hajfestőt,

mely 17-féle színváltozatban kapható és így mindenki tetszése szerinti színt érhet el. Főelárusítóhely:

Diana Kereskedelmi R. T.
Budapest, V., Nádor-u. 30.

Lisztárusítással megbízott kereskedők

Az 1922-23 gazdasági évben a hatósági liszt árúsitással visszavonásig egyelőre az alább felsorolt kereskedők bizattak meg:

Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete, Vár u. 1.

Haugya VI. Csapó-u. 28.
Kontsek Géza Kossuth-u. 15.
Deutsch Albert Piac-u. 1.
Félegyházi János Piac-u. 63.
Gerstner Kálmán Széchenyi-u. 37.
Cseugeri Ignác és fia Hatvan-utca 65.

Özv. Balogh Józsefné Árpádtér 5.
Jóna János Nyil u. 34.

Debrecen, 1922. augusztus 9.

Zöld tanácsnok.

Apró hirdetések

Kackajuhokat

tartó gazdák részére eladó FRIZKOSOK — Érdeklődni lehet: Hatvan-u. 27. szám.

Eladó

egy kétszemélyes borbély berendezés teljes felszereléssel. Ertekezni lehet Simonffy-u. 37. szám.

A tőzsde

Magyar korona: 36.

Zürichi zárlat

Berlin 65,00 Holland 203,60, Newyork 52625, London 2343, Páris 4245, Milánó 2387,00, Brüsszel —, Prága 12,95. — Budapest 36, Zágráb 162,50, Bukarest — Varsó 8,00, Bécs 001,00. Osztrák lebellyezett 0012/2.

Terménytőzsde.

A mai terménytőzsdén a már tegnap megkezdődött lanyhaság tovább folyt. Az árak igen nagy mértékben estek. A buza budapesti paritásában körülbelül 600-700 koronával olcsóbban került a forgalomba. A rozs körülbelül 5-60 koronával esett. A főbb terményeiknek ilyen nagyarányú árkialakulása a takarmánycikkekben is a tegnapinál jóval alacsonyabb árakat eredményezett.

Hivatalos árak: Új buza 76 kg. tiszavidéki 6200-50, egyéb 6200-275, ó buza tiszavidéki 6250-6300, egyéb 6200-250, új rozs 4200-350, takarmány árpa új őszi 5800-000, ó zab 5700-600, tengeri 7100, repec 115-125, Korpa 3600 3700.

Sertésjelentés.

Szabadvásári maradvány 514 sertés, érkezett 118 sertés és 3 mala, eladatott 50 sertés.

Árak: Zsirsertés fiatal nehéz 330-342, könnyű 170-318.

Zártvásári maradvány 170, érkezett 70, eladatott 10.

Dollárt, Simon Bankiroda DEBRECZEN, Kossuth-u. 11
Idégen hifizetések legolcsóbban. T. 903.

Hivjon meg ha van aranya vagy ezüstje eladó a legtöbbet én fizetek érte
Kramer Simonffy utca 17.

Darabos mész
oltott mész, cement, téglá, cserép, fedél-száraz tűzifa, porosz lemez, szén
azonnali szállításra beszerezhető:
BARTHA fatelepén,
Ispotály-u. 3-c. Telefon 785.

„Transit Áruforgalmi Vállalat“
Kovács Béla - Debreczen.

Ideiglenes iroda: Piac-u. 8. Telefon: 6-25.

Terménykereskedés
: Zsákkölcsönzés :

Mezőgazdasági terményeket legelőnyösebb napi áron vásárol.

Poloskairtást

vállal felelősséggel a vidéken is

Ráthonyi Gábor hatóságilag engedélyezett főregirto
DEBRECZEN, SZÉCHENYI-UTCA 40. SZ.

Járványos száj és körmőfájás ellen bécsi

Kreolin

ismét kapható

Gyógykezeléshez Kg. 140K

Pertőtlenítéshez Kg. 120K

Dr REX kémiai gyár és gyógyáranyagkereskedés r.-t.

Debreczen, Városház épület.

Dollárt, Leit

és mindenféle idegen pénzt a legárgábban vessz
Kaczander bankiroda
Hunyadi-u. 12. Telefon 7-54.

Szobafestést,
mázolást, frontmeszelést és burtorfenezést legizlésebben és legjutányosabban készít
Kolozsvári István,
RAKÓCZY-UTCA 27. SZÁM. —

Makot, borsót, lencsét olajos magvakat
olajat, kölest és mindennemű mezőgazdasági terményt legelőnyösebben vásárol minden mennyiségben
GOLDSTEIN NÁNDOR
termény, olaj és gyarmatárú nagykereskedő
Debreczen. Arany I.-u. 2. Telefon 10-07.

Nehéz az élet,
jó ruhába járni gondot ad, VÉGHEZ olcsón beszerezni tessék VÉGHEZ menni, hol kevésbé használt finom férfi ruhák állandóan kaphatók.
Vár-utca 2. SZ. (Zenedével szemben)